

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI ÉMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-4352-35/2021. számú ügyben,
rendőrségi panasz eljárás tárgyában.
(előzmény ügy: RI-AJBH-192/2020.)

Érintett szerv(ek): D. település Rendőrkapitányság

2021.

Az eljárás megindítása

*Panaszos*¹ (a továbbiakban: panaszos) 2020. március 16-án terjesztette elő panaszát.

A panaszos beadványában sérelmezte, hogy 2020. március 10-én rendőrök megütötték, megrúgták, valamint elfogadhatatlan hangnemben kommunikáltak vele, továbbá megtiltották, hogy a felesége az intézkedésről videofelvételt készítsen.

Tekintettel arra, hogy a beadványban megfogalmazott sérelmek felvetik a panaszos alapvető jogainak sérelmét, továbbá figyelemmel a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 92. §-ának (1) bekezdésében, valamint az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény 18. §-ának (1) bekezdése f) pontja és 39/F. §-ában foglalt hatásköri szabályokra, vizsgálatot indítottam.

Az Országgyűlés a *Kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény, valamint egyes törvényeknek a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvénnyel kapcsolatos módosításáról* szóló 2019. évi CIX. törvénnyel az alapvető jogok biztosának hatáskörébe utalta a rendészeti panaszok kivizsgálásának lehetőségét. Ennek megfelelően immár e kifejezetten hatósági eljáráshoz kapcsolódó, azt kiegészítő ombudsmani típusú vizsgálat is az alapvető jogok biztosának feladata.

Az érintett alapvető jogok

- Az emberi méltósághoz való jog [Alaptörvény II. és III. cikk]
- A tisztességes hatósági eljáráshoz való alapvető jog [Alaptörvény XXIV. cikk]

Az alkalmazott jogforrások

- Magyarország Alaptörvénye
- Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény [a továbbiakban: Ajbt.]
- A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény [a továbbiakban: Rtv.]
- A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény [a továbbiakban: Ptk.]
- Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény [a továbbiakban: Info tv.]
- A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet [a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat]

A tényállás megállapításai

1. A panaszbeadvány

A panasz szerint 2020. március 10-én, este 22 óra körül rendőrök jelentek meg a panaszos otthonánál. A kérkező rendőrökkel a panaszos felesége vette fel a kapcsolatot. A panaszos megjegyezte, hogy nem tudja, ki hívta ki a rendőröket, ám a felesége a kérkező rendőröknek elmondta, hogy „félreértés volt” náluk, „valaki betörte a szekrény üvegét”.

Amikor a panaszos is kiment a rendőrökhöz, hogy megkérdezze, tud-e segíteni valamiben, az egyik rendőr a következőket mondta: „Minek jöttél ki? Takarodjál be te takony!” A panaszos kikérte magának a tiszteletlen hangnemet, jelezte, hogy csupán segíteni szeretne. A beadvány

---

¹ Az Ajbt 39/L§ (1) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

szerint ez a rendőr közelebb ment a panaszoshoz, a többi rendőr pedig körbeállta. Amikor a panaszos közölte, hogy nem tetszik neki a helyzet, egy *I.* nevű rendőr nyitott tenyérral ráütött a panaszos torkára, aki ennek eredményeként nekiesett a lakrészénél található hullámpalának. Ezt követően a panaszost többen lefógták, majd a rendőr, aki megütötte, meg is rúgta a combján. A panaszos kérte, hogy fejezzék be a bántalmazását, mivel gerincsérve van. (Közben a panaszos édesapja is megérkezett a helyszínre.) A rendőrök ezt követően elengedték. A panaszos külön kiemelte, hogy nem tanúsított támadó magatartást, sem fizikálisan, sem pedig verbálisan nem volt agresszív. (A beadvány szerint a panaszos aznap este fogyasztott alkoholt, ugyanakkor nem volt részeg.)

A beadvány szerint a panaszos hiába kérdezte, hogy miért léptek fel vele bántalmazó módon, erre választ nem kapott.

A panaszos sérelmezi továbbá, hogy a feleségének megtiltották, hogy felvételt készítsen az intézkedésről.

A panaszos az esetet követően elment a helyi kórházba, ahol megállapították, hogy bal combja és könyöke „nyomásérzékeny”, combján „enyhe duzzanat” is látható.

2. A rendőrség álláspontja

A panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kértem a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint kértem, hogy küldjék meg az azzal kapcsolatos további rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

a) A parancsnoki kivizsgálásról készült összefoglaló jelentés a következő releváns információkat tartalmazza:

A panaszossal szemben a D. település Rendőrkapitányság (a továbbiakban: Rendőrkapitányság) Közrendvédelmi Osztály Járőr- és Őrszolgálati Alosztály rendőrei intézkedtek: *P. T. r. törm., K. B. r. őrm., K. F. r. tzs., B. Á. r. őrm., Sz. I. r. ftörm., S. Gy. r. őrm., O. L. r. tzs., L. E. r. őrm., Sz. M. r. tzs.* valamint *Gy. D. r. szds.*

A megyei Tevékenység-irányítási Központ (a továbbiakban: TIK) részére 2020. március 10-én, 20 óra 43 perckor a * küldési napló számon – immár második alkalommal – bejelentés érkezett névtelen személytől, miszerint a helyszínen „tömegverekedés” van, a panaszos a bejelentő kislányát, anyját és nevelő apját bántalmazza ittas állapotban.

A rendőri jelentések szerint a bejelentés alapja az volt, hogy a panaszos és szomszédjai között, közös italozást követően szóváltás, majd később kisebb dulakodás alakult ki, aminek következtében a szekrényük üvegajtaja betört.

A kikerülő rendőrök több főből álló, kiabáló csoportot észleltek, így erősítést kértek a helyszínre. Ennek eredményeként lett teljes a rendőri létszám. Miután valamennyi rendőr a helyszínre érkezett, megkezdték az intézkedést. Ennek keretében *P. T. r. törm.* megkérdezte a bejelentő férjét, a panaszost, hogy a korábbi rendőri intézkedésüket követően (amit felvilágosítással zártak), „mi változott, mi az oka annak, hogy rendőrt hívtak, illetve miért hangoskodnak, veszekednek az utcán”. Az erősen ittas panaszos „torkaszakadtából, artikulálatlanul előadta”, hogy őt komoly kár érte, majd közölte, hogy az általa vélelmezett károkozóval ezt meg akarja beszélni. A panaszos mindezt úgy tette, hogy folyamatosan

közelített *P. T. r. törm.* irányába, sértve ezzel a biztonsági távolságot. *P. T. r. törm.* többször is felszólította a panaszost, hogy ne közelítsen felé, ám mindez nem vezetett eredményre, így jobb nyitott tenyérrel, egy távolságtartó mozdulattal, a panaszost, a mellkasánál magától kb. 50-60 centiméterre eltolta. E mozdulat sérülés okozására nem volt alkalmas, a panaszos nem esett el, nem esett neki a kerítésnek ennek hatására. A panaszos sérülésre nem hivatkozott, az nem is volt rajta látható.

Az eseményt követően a panaszos és felesége felháborodottan kérték számon a rendőröket, hogy miért bántalmazták a panaszost. Megközelítőleg 10-15 percet vett igénybe a helyszínen jelenlévők megnyugtatója, valamint az ismételt felvilágosítás megadása.

A TIK ügyeletére 2020. március 10-én 21 óra 13 perckor ismét bejelentés érkezett (a panaszos felesége által), amely szerint a panaszost „egy rendőr torkon fogta és nekilökte a kerítésnek”.

Az esetet követően a TIK főügyeletesének kérése alapján, telefonon vették fel a kapcsolatot a panaszossal. A panaszos ekkor már higgadtan elmondta, hogy őt nem bántalmazták a rendőrök, sérülése sem keletkezett. Mindemellett a panaszos megértette azt is, hogy „túlzottan és indokolatlanul nem lehet a rendőrt az intézkedés alatt megközelíteni”.

2020. március 11-én 16 óra 46 perckor a panaszos bejelentést tett, miszerint előző este, 22 óra körül 3 autóval voltak a helyszínen rendőrök, akik megverték: combon rúgták, kezét hátra csavarták, megfogták a nyakát és a kerítésnek szorították a fejét.

A panaszossal többször felvették a kapcsolatot telefonon, hogy egyeztessenek a személyes meghallgatásáról. A panaszos telefonon nem kívánta részletezni az eseményeket, közölte, hogy ügyvédjével 2020. március 16-án kívánnak bemenni a Rendőrkapitányságra. Ezzel együtt annyit elmondott, hogy az érintett rendőr a „Ne lépjél a zónába! Ne lépjél a zónába!” szavakat kiabálta az irányába.

A panaszossal szemben az intézkedés során kényszerítő eszköz nem alkalmaztak, arra nem volt szükség. A Szolgálati Szabályzat 40. § -ának (3) bekezdése alapján nem minősül testi kényszernek, amikor a rendőr – jogszerű intézkedése során, a biztonságos intézkedés végrehajtása érdekében – a felé kartávolságon belülré lépő, valamint a mozgásának folyamatosságát akadályozó személyt csupán nyújtott kezével, minimális erőfeszítéssel magától távol tartja.

b) P. T. r. törm. jelentése a fentiekhez képest a következő releváns információkat tartalmazza:

Az első intézkedésre 20 óra körül került sor, mivel bejelentés érkezett egy baráti összejövetel során kialakult nézeteltérésről és egy szekrény üvegajtójának betöréséről. Az intézkedést a napszaknak megfelelő köszöntéssel és tisztelgéssel indították, majd közölték nevüket, jelvéyszámukat, beosztásukat és az intézkedés célját. Az intézkedés felvilágosítás adással zárult, amely keretében elmondták a panaszosnak és feleségének, hogy milyen módon léphetnek fel az ismerősükkel szemben. (Nem derült ki, hogy pontosan ki ez az ismerős.)

A TIK 20 óra 50 perc körül ismét a helyszínre küldte a rendőröket. Ekkor is közölték az érintettekkel az intézkedés tényét és célját. Az intézkedés célja ismét felvilágosítás adása lett volna, azonban az ittas a bejelentő és családtagjai nem értették meg a rendőröket, ezért erősítést kellett kérni.

A panaszostól hiába kért felvilágosítást *P. T. r. törm.* a bejelentés és az utcai hangoskodás okáról, az ittas panaszos nem tudott értelmes választ adni, miközben folyamatosan közelített és sértette a biztonsági távolságot. *P. T. r. törm.* jobb nyitott tenyérrel, egy távolságtartó mozdulattal eltolta magától a panaszost kb. 50-60 cm távolságra.

Egyik rendőr sem mondott olyat, hogy „Minek jöttél ki? Takarodjál be te takony!”. Az intézkedés során a vonatkozó normáknak megfelelően kommunikáltak a panaszossal és az intézkedés többi érintettjével, „a bejelentő és családja indokolatlanul nagy hangon folyó kommunikációja ellenére”.

Testi kényszer vagy más kényszerítő eszköz alkalmazására nem került sor, így az nem befolyásolta a panaszos magatartását. „A panaszos beadványában megfogalmazottak, miszerint őt egy *I.* nevű rendőr nyitott tenyérrel tarkón ütötte, ami miatt nekiesett a lakrészénél található hullámpalának, nem fedik a valóságot”. A jelenlévők nem jelezték, hogy leszorították volna a földre, rúgásról sem esett szó.

Arról *P. T. r. törm.*-nek nincs tudomása, hogy a panaszos felesége kívánt-e videofelvételt készíteni az intézkedésről, erre vonatkozóan őt nem utasították a rendőrök semmire.

c) Sz. I. r. ftörm. jelentése a fentiekhez képest a következő releváns információkat tartalmazza:

A panaszos hangulata az intézkedés során ittas állapotából adódóan váltakozott, hol agresszívan kiabált, hol pedig nyugodt és beletörődő magatartást tanúsított. Mindezek mellett ugyanakkor egyik rendőr sem alkalmazott testi kényszert, illetve más kényszerítő eszközt, és semmilyen módon nem bántalmazták a panaszost.

d) Az intézkedő rendőrök jelentései a következő releváns információkat tartalmazza:

A második – panaszolt – intézkedést megelőzően kb. 4-5 férfi és 2-3 nő tartózkodott a helyszínen kivilágítatlan közterületen. E személyek láthatóan ittasak voltak, kiabáltak egymással, és egymást különböző módon próbálták lenyugtatni.

A rendőri intézkedés során kényszerítő eszközt nem alkalmaztak, továbbá nem került a földre senki, nem szenvedett látható sérülést senki. A helyszínen senki nem kért egészségügyi ellátást, annak ellenére sem, hogy az intézkedő rendőrök több alkalommal is rákérdeztek erre.

A rendőrök többsége nem tudott arról, hogy a panaszos felesége kívánt-e videofelvételt készíteni az intézkedésről, *Gy. D. r szds.* azonban úgy jelentett, hogy a panaszos felesége jelezte (aki szintén ittas állapotban volt), hogy felvételt kíván készíteni, ezzel összefüggésben pedig nem volt megjegyzése senkinek, azt senki nem tiltotta meg. *Sz. I. r. ftörm* megjegyezte, hogy a panaszos felesége nem is tudott volna felvételt készíteni, mivel amikor éppen nem a segélyhívóval beszélt, a rendőrökkel kiabált.

A rendőri intézkedés mindenre kiterjedő felvilágosítással zárult.

A rendőri intézkedéssel összefüggésben sem szabálysértési-, sem pedig büntetőeljárás nem indult.

A vizsgálat megállapításai

A panaszos sérelmezte, hogy 2020. március 10-én rendőrök megütötték, megrúgták, valamint elfogadhatatlan hangnemben kommunikáltak vele, továbbá megtiltották, hogy a felesége az intézkedésről videofelvételt készítsen.

1. A panasz szerinti bántalmazás tekintetében

A beadvány szerint az egyik rendőr nyitott tenyérrel ráütött a panaszos torkára, aki ennek eredményeként elesett. Ezt követően a panaszost többen lefogták, majd a rendőr, aki megütötte, meg is rúgta a combján.

A Rendőrkapitányság által rendelkezésre bocsátott dokumentumok tanúsága szerint panaszos – miközben sérelmeit sorolta – folyamatosan közelített a *P. T. r.* törm. irányába, sértve ezzel a biztonsági távolságot. *P. T. r.* törm. többször is felszólította a panaszost, hogy ne közelítsen felé (a panaszos telefonon tett beszámolója szerint a következő felszólítás hangzott el: „Ne lépjél a zónába! Ne lépjél a zónába!”), ám mindez nem vezetett eredményre, így jobb nyitott tenyérrel, egy távolságtartó mozdulattal, a panaszost, a mellkasánál magától kb. 50-60 centiméterre eltolta. E mozdulat a Szolgálati Szabályzat 40. § -ának (3) bekezdése alapján nem minősült testi kényszernek, sérülés okozására nem volt alkalmas, a panaszos nem esett el, nem esett neki a kerítésnek ennek hatására. A panaszost sem egy *István* nevű rendőr, sem más rendőr nem bántalmazta, őt nem ütötték meg, nem fogták le vagy szorították le a földre, és nem rúgták meg. Testi kényszer vagy más kényszerítő eszköz alkalmazására sem került sor. A panaszos semmilyen módon nem került a földre, nem szenvedett látható sérülést; a helyszínen annak ellenére sem kért senki egészségügyi ellátást, hogy az intézkedő rendőrök több alkalommal is rákérdeztek erre.

a) Elsőként azt vizsgáltam, hogy alkalmaztak-e kényszerítő eszközt a panaszossal szemben

Az Rtv. 2. §-ának (1) bekezdése második mondatának megfelelően a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

Az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése szerint a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyi szabadsághoz [...] fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

Az Rtv. 19. §-ának (2) bekezdése szerint a rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az e törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.

Az Rtv. korábban már hivatkozott 15. §-a alapján a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával, így több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár (ún. arányosság elve). Ennek megfelelően az Rtv. 16. §-a alapján rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége e nélkül is biztosítható.

A Szolg. szab. 39. §-ának (1) bekezdésének megfelelően az Rtv. szerinti kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke

annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan (ún. fokozatosság elve).

A fenti szabályoknak megfelelően tehát az intézkedő rendőröknek minden esetben mérlegelniük kell, hogy az intézkedés célja elérése érdekében mi az a legkisebb korlátozás, amely mellett a rendőri intézkedés megfelelő eredménnyel tud zárulni.

Az Rtv. 47. §-a alapján a rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.

A Szolgálati Szabályzat 40. §-ának (1) bekezdése alapján a megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erő kifejtéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés (a továbbiakban: testi kényszer) akkor alkalmazható, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható. Ugyanezen § (3) bekezdése szerint nem minősül testi kényszernek, amikor a rendőr – jogszerű intézkedése során, a biztonságos intézkedés végrehajtása érdekében – a felé kartávolságon belülré lépő, valamint a mozgásának folyamatosságát akadályozó személyt csupán nyújtott kezével, minimális erő kifejtéssel magától távol tartja.

A rendelkezésre álló rendőri jelentések egyöntetűen arról számoltak be, hogy sem testi kényszert, sem más kényszerítő eszközt nem alkalmaztak a panaszossal szemben, arra ugyanis nem volt szükség. A panaszossal szemben – a rendőri jelentések szerint – kizárólag a Szolgálati Szabályzat 40. §-ának (3) bekezdése szerinti távoltartó mozdulatot alkalmazott *P. T. r. törm.* (nem az a rendőr, aki a panasz szerint megütötte majd megrúgta a panaszost), ám az sérülés okozására nem volt alkalmas, annak eredményeként a panaszos nem esett el. **Mindezeknek megfelelően a panaszban leírt bántalmazó cselekmény ún. felhatalmazáson túli fizikai erőszak keretében vizsgálható csupán.**

b) A panaszossal szembeni bánásmód tekintetében.

Figyelemmel arra, hogy egy esetleges bántalmazó magatartás tényállásszerűségét az Rtv. 92. §-a szerinti panaszeljáráásban nem vizsgálhatom, a panaszolt bántalmazó magatartás jogi minőségét nem értékeltem.

Az Rtv. már hivatkozott 2. §-a e tekintetben is releváns.

Az Rtv. 16. §-ának (4) bekezdése szerint a rendőr nem alkalmazhat [...] megalázó bánásmódot, az erre vonatkozó utasítást köteles megtagadni. A rendőr az ilyen magatartás tanúsítójával szemben, annak megakadályozása érdekében, a szolgálati beosztására, a rendfokozatára, személyére tekintet nélkül köteles intézkedni.

A megalázó bánásmód vagy büntetés körébe tartozó magatartások lényege, hogy az érintettben olyan félelmet, lelki gyötrelmet és alsóbbrendűségi érzést okoznak, amelyek alkalmasak arra, hogy a testi és lelki ellenállását megtörjék. Ugyanakkor az ilyen magatartások okozta gyötrelmet mértéke – és ezzel együtt alapjogsértő volta – függ az adott eset körülményeitől (pl. a bánásmód időtartamától, az áldozat nemétől, korától, stb.).

Az Alkotmánybíróság – az EJEB vonatkozó gyakorlatát alapul véve – úgy foglalt állást, hogy a kínzás, embertelen, illetve megalázó bánásmódot vagy büntetést megvalósító magatartások mindegyike „*bizonyos fokú testi és/vagy lelki gyötrelmet, szenvedést, illetve fájdalmat okoz az érintett egyén számára*”, amely magatartások „*között egyfelől az okozott szenvedés intenzitása alapján lehet különbséget tenni*” [32/2014. (XI. 3.) AB határozat].

A panaszosi és rendőrségi álláspontok között ellentmondás feszül. Amennyiben a panaszban foglaltak megfelelnek a valóságnak, azaz a panaszt valóban megütötték, lefoglák, majd megrúgták, az mindenképpen olyan retorzív jellegű cselekmény volt, amely a panaszos számára testi és lelki gyötrelmet, szenvedést, illetve fájdalmat okozott, alkalmas volt arra, hogy a panaszosban alsóbbrendűség érzését váltsa ki, illetve arra, hogy bármiféle ellenállását megtörje, és mint ilyen a kínzás, embertelen, megalázó bánásmód vagy büntetés tilalmába ütközött. Ezzel szemben az intézkedő rendőrök mindegyike határozottan tagadta, hogy bármilyen módon bántalmazták volna a panaszost (az intézkedés eredményeként látható sérülése nem is keletkezett, egészségügyi ellátást sem kért).

A panaszosi és rendőrségi álláspontok közötti ellentmondást a rendelkezésre álló információk alapján feloldani nem lehet, így e tekintetben alapvető joggal összefüggő visszásság fennállásáról nem áll módomban állást foglalni.

2. Az alkalmazott hangnem tekintetében

A panasz szerint az intézkedő rendőrök elfogadhatatlan hangnemben kommunikáltak a panaszossal. A panaszos beadványában kiemelte, hogy amikor kiment a rendőrökhöz, hogy megkérdezze, tud-e segíteni valamiben, egy rendőrnő a következőket mondta: „*Minek jöttél ki? Takarodjál be te takony!*”.

Az intézkedő rendőrök jelentései szerint az intézkedő rendőrök a vonatkozó normáknak megfelelően kommunikáltak a panaszossal és az intézkedés többi érintettjével, nem hangzott el olyan kifejezés, amelyet a panaszos kiemelt.

A panasz ezen eleme kapcsán felhívom a figyelmet az Rtv. 2. §-ában foglaltakra. Szükségesnek tartom kiemelni továbbá a Rendőri Hivatás Etikai Kódexét (a továbbiakban: Etikai Kódex), amely iránymutatásul szolgál a Rendőrség számára a rendőrök által követendő magatartás tekintetében. Az Etikai Kódex 1. pontjának második mondata a rendőrré vonatkozóan előírja: „*Önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie*”. Az 5. pont szerint: „*[a] rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit előítéletektől és indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz [...] megalázó bánásmódot és ezt mástól sem tűri el*”. A 7. pont utolsó mondata szerint: „*[t]udatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős*”.

Indokoltnak tartom felidézni a korábbi Testület 64/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalásában foglaltakat: A „*rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerül – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is*

támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve”.

A fentieknek megfelelően az állam kényszerhatalma nevében eljáró rendőrök bármilyen olyan kommunikációs megnyilvánulása, amely lealacsonyító, megalázó jellegű, alapvető jogot sért.

A panasz szerinti kifejezés egyértelműen összeegyeztethetetlen a rendőri hivatással, hiszen – amennyiben elhangzott – az kifejezetten agresszív, lealacsonyító, megalázó jellegű volt.

A panaszosi és rendőrségi álláspontok között ellentmondás feszül. Az intézkedő rendőrök határozottan és egyöntetűen tagadták, hogy a panasz szerinti kifejezést bármelyik rendőr használta volna, ezzel szemben a vonatkozó normáknak megfelelően kommunikáltak a panaszossal.

A panaszosi és rendőrségi álláspontok közötti ellentmondást a rendelkezésre álló információk alapján feloldani nem lehet, így e tekintetben alapvető joggal összefüggő visszásság fennállásáról nem áll módomban állást foglalni.

3. A felvét elkészítési szándék tekintetében

A panaszos sérelmezte, hogy feleségének megtiltották, hogy felvételt készítsen az intézkedésről.

Az intézkedő rendőrök többsége nem emlékezett arra, hogy bárki jelezte volna, hogy felvételt kíván készíteni az intézkedésről, azt senkinek nem tiltották meg. Gy. D. r szds. jelentése szerint a panaszos felesége jelezte, hogy felvételt kíván készíteni, ezzel összefüggésben pedig nem volt megjegyzése senkinek, azt senki nem tiltotta meg. Sz. I. r. ftőrm megjegyezte, hogy a panaszos felesége nem is tudott volna felvételt készíteni, mivel amikor éppen nem a segélyhívóval beszélt, a rendőrökkel kiabált.

Ugyan nem a panaszos maga kívánt felvételt készíteni az intézkedésről, azonban a felvétel készítési szándék kérdése érintette a panaszos tisztességes hatósági eljáráshoz való jogát: egy a panaszos sérelmeit igazoló videofelvétel, mint bizonyítási eszköz ugyanis a panaszos jogérvényesítését segíthette volna elő, azaz – különösen, amennyiben a panaszos sérelmeit igazolja – kihatott volna a panaszügy érdemére. Amennyiben valóban megtiltották az intézkedő rendőrök, hogy a panaszos felesége videofelvételt készítsen, előzetesen lehetetlenítették el annak lehetőségét, hogy a panaszos panaszügyében akár a sérelmeit vagy azok egy részét igazoló bizonyítási eszközt terjesszen elő. Ahogy az Alkotmánybíróság is rámutatott a 3311/2018. (X. 16.) AB határozatában, a „*tisztességes [hatósági] eljáráshoz való jog alapján az egyes eljárási garanciák olyan értéket jelentenek, amelyek megszegése vagy be nem tartása kihat az ügy érdemére, az ügy kimenetelétől függetlenül*”. Mindemellett szintén megvalósulhat a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelme, ha ugyan „*nem áll fenn oksági kapcsolat a lényeges eljárási szabálysértés és az ügy konkrét kimenetele között, azonban az ügyféli jogok érvényesíthetősége olyan sérelmet szenved, amely az eljárás egészét és körülményeit figyelembe véve eléri az alaptörvény-ellenesség szintjét*”. Ilyen eset lehet, ha az ügyféli jogok olyan sérelmet, sérelmeket szenvednek, „*[...] amelyek érdemben kihatnak – az eljárás kimenetelétől függetlenül – az alapvető ügyféli jogok (pl. az indítványozási, észrevételezési, valamint a jogorvoslati jog) gyakorolhatóságára*”.

Álláspontom szerint e panaszelem tekintetében szükséges felhívni a képmás és hangfelvétel készítéséhez kapcsolódó vonatkozó szabályozást és joggyakorlatot.

A Ptk. 2:48. §-ának (1) bekezdésének megfelelően képmás vagy hangfelvétel elkészítéséhez és felhasználásához az érintett személy hozzájárulása szükséges. Ugyanezen § (2) bekezdése alapján viszont nincs szükség az érintett hozzájárulására a felvétel elkészítéséhez és az elkészített felvétel felhasználásához tömegfelvétel és nyilvános közéleti szereplésről készült felvétel esetén.

A vonatkozó bírósági gyakorlat értelmében a szolgálatot teljesítő rendőr alapvetően nem közéleti szereplő, így – a hivatkozott Ptk. rendelkezés értelmében – szükséges a hozzájárulása, amennyiben róla szolgálatteljesítés közben kép- vagy hangfelvételt kívánnak készíteni. Ugyanis nincs olyan törvényi rendelkezés, amely kiemelné a szolgálatot teljesítő rendőrt a főszabály hatálya alól. (A szolgálatot teljesítő rendőr vonatkozásában a következők minősülnek közérdekből nyilvános adatnak: neve, feladatköre, munkaköre, vezetői megbízása, a közfeladat ellátásával összefüggő egyéb személyes adata [pl. azonosító száma], valamint azok a személyes adatai, amelyek megismerhetőségét törvény előírja [Info tv. 26. § (2); Rtv. 20. § (1)-(2)]). Az elmúlt évtized pár jelentős ügye azonban rámutatott, hogy kifejezett törvényi rendelkezés hiányában is vannak olyan kivételes esetek, amikor az ilyen felvételek készítéséhez nem szükséges a szolgálatot teljesítő rendőr hozzájárulása, ahol a rendőr szolgálatteljesítése is a „közéleti szereplés” körébe tarthat [ld. pl. a sajtótudósítások vonatkozásában: 28/2014. (IX. 29.) AB határozat, 16/2016. (X. 20.) AB határozat, 3/2017. (II. 25.) AB határozat].

A Ptk. kommentárja kiemeli továbbá, hogy számos olyan eset is előfordulhat, amikor „közéleti szereplés” hiányában sincs szükség az érintett hozzájárulására, vagy a hozzájárulás kérdése közömbös: „[a] rejtett kamerával készített videofelvétel a büntetőeljárásban bizonyítási eszközként, illetve bizonyítékként felhasználható; polgári perben dönthető el, hogy a felvétel sérti-e valakinek a személyhez fűződő jogait (EBH2000. 296.)”; „Hangfelvétel készítése vagy felhasználása akkor nem minősül visszaélésnek, ha arra közvetlenül fenyegető vagy már bekövetkezett jogsértés bizonyítása érdekében közérdekből vagy jogos magánérdekből kerül sor, feltéve, hogy a hangfelvétel készítése vagy felhasználása a bizonyítani kívánt jogsértéshez képest nem okoz aránytalan sérelmet (BDT2014. 3076.)”. [Vékás Lajos – Gárdos Péter (szerk.): Nagykomentár a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényhez. Wolters Kluwer, 2021.]

A fentieknek megfelelően, amennyiben a kép-, illetve hangfelvétel készítésének a célja, annak bizonyítási eszközként való felhasználása, és mindez nem visszaélésszerű, azaz kizárólag az intézkedés körülményeinek rögzítésére korlátozódik, közömbös, hogy az intézkedő rendőr annak elkészítéséhez és jogorvoslati eljárásokban való felhasználásához hozzájárult-e vagy sem. Az intézkedő rendőr nem tilthatja meg, hogy róla – az intézkedés körülményeinek rögzítéséhez szükséges mértékben – kép, illetve hangfelvételt készítsenek. Amennyiben ezt személyiségi jogaira alapozva sérelmezi, van lehetősége polgári peres úton fellépni a felvételt készítő személlyel szemben.

Álláspontom szerint kiemelt közérdek fűződik ahhoz, hogy az államhatalom leginkább kézzelfogható, a polgárok alapvető jogait közvetlenül érintő megnyilvánulása, a rendőri intézkedés akár kép-, illetve hangfelvételek készítésével is dokumentálható legyen, biztosítva ezzel az esetleges jogsértések bizonyítását.

A panaszosi és rendőrségi álláspontok között ellentmondás feszül. Az intézkedő rendőrök egyöntetűen úgy jelentettek, hogy egyik rendőr sem tiltotta meg, hogy a panaszos felesége felvételt készítsen, a felvételkészítési szándékra vonatkozóan megjegyzésük nem volt.

A panaszosi és rendőrségi álláspontok közötti ellentmondást a rendelkezésre álló információk alapján feloldani nem lehet, így e tekintetben alapvető joggal összefüggő visszásság fennállásáról nem áll módomban állást foglalni.

Budapest, 2021. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Kozma Ákos